СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Appendix // Ethnolinguistics: Boas, Sapir and Whorf Revisited/ Ed. By M. Mathiot. – The Hague; N.Y.: Mouton Publishers, 1979. – P. 30-49.
2. Stanley J.P. Sexist grammar // College English. – 1978. – № 39. –P. 800-811.
3. Quirk R., Greenbaum S., Leech G., Svartvik J. A Comprehensive grammar of the English language. – L.: Longman. – 1999. – 1779 p.
4. Wales K. Personal pronouns in present day English. – Cambridge: Cambridge Univ. Press, 1996. – 234 p.
5. MacKay D., Konishi T. Personification and the pronoun problem // Women's Studies International Quarterly. – 1980. – № 3. – P. 149-163.
6. Mathiot M., Roberts M. Sex roles as revealed through referential gender in American language //Ethnolinguistics: Boas, Sapir and Whorf revisited / Ed. by M. Mathiot. – The Hague; P.; N.Y.: Mouton Publishers, 1979. – P. 1-30.

КАТЕГОРІЙНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ ДИФУЗІЇ АНТРОПНОГО ЯДРА ЛІНГВОСФЕРИ (НА МАТЕРІАЛІ СУЧАСНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ)

Р.К. Махачашвілі

Категорійні засади аналізу дифузії антропного ядра лінгвосфери (на матеріалі сучасної англійської мови). Роботу присвячено визначенню та дослідженню низки параметрів та передумов дифузії антропного ядра у межах неолінгвотехносфери сучасного буття. Аналізу підлягають як зрушення у плані змісту, так і трансформації плану вираження лінгвальних одиниць.

Світ, що оточує людину, неосяжний. Безкінечним є розмаїття його форм і проявів. Протягом тисячоліть людство намагалось якомога повніше відобразити об'єктивну (та суб'єктивну) реальність у мові. Мова – це не просто засіб висловлення й передачі готової думки, а сила, що творить цю думку [1; 2]. Найдійовішим та найнаочнішим засобом такої рефлексії завжди було поповнення словникового складу мови за рахунок виникаючих реалій та концептів буття. За твердженням сучасних учених, все, що може зробити людина – це створити (в мові, релігії, мистецтві, науці) свій власний універсум – "символічний всесвіт", який відкриває перед нею можливість розуміти та тлумачити, зв'язувати та організовувати, синтезувати та узагальнювати досвід людства, а також знаходити індивідуальність через прилучення до культурного космосу [3].

Наукова методологія представляє собою інгерентно амбівалентну сутність, що з одного боку конституюється фундаментальним аспектом (комплексом ессенціальних та епістеміологічних засад) [4, 14], а з іншого боку – оперативним аспектом, який складає інструментарій методів. Тим самим, *методологія наукового пізнання* представляє собою не що інше як конфігурацію підходів до „вирішення" Основного Питання Філософії (ОПФ), що, у свою чергу, складається з тріумвірату параметрів:

1) Що є первинним, матерія чи дух (онтологічний параметр)?
2) Чи є пізнаваним світ (гносеологічний параметр) ?
3) Як визначається місце людини в світі та ставлення до нього (антропологічний /аксіологічний/ параметр)?

Зауважимо, що конструювання методології наукового дослідження, з огляду на вищезазначене, має представляти собою трирівневий процес:

I рівень – *загальна(загальнонаукова) методологія* – конфігурація вирішень ОПФ у рамках домінуючої парадигми із залученням загально філософських процедур та загальнонаукових методів наукового дослідження;

II рівень – *галузева методологія* - конфігурація вирішень ОПФ у межах певної наукової галузі, із залученням оперативного інструментаріюослідницьких медодів наданої галузі;

III рівень – *індивідуальна методологія* - конфігурація вирішень ОПФ, що визначається індивідуальною позицією дослідника як вченого та мислителя.

Зауважимо, у для полівимірної транспарадигмальної наукової розвідки комплексних мовних явищ провідної значущості набуває методологічний рівень, який можна дезигнувати як „*метаметодологічний*", оскільки він інтегрально поєднує в собі провідні параметри загальнонаукової та індивідуальної методології, та, врешті, виявляється вирішальним для остаточного формування теоретичного та категорійного апарату дослідження.

Подальше дослідженні комплексу лінгвосфер сучасного буття базуватиметься на таких вихідних пресупозиціях:

I. Презумпція наявності (преіснування) антропного ядра (центра) у плані змісту лінгвосфер сучасного буття.

II. Поточний процес *дифузії антропного ядра* лінгвосфер та, відповідно, металінгвосфери. У такому випадку лінгвальні компоненти антропосферичного середовища підлягають своєрідній трансорієнтації, в результаті якої домінантою плану змісту лінгвальної одиниці виступає онтолоігчний параметр. Наслідками зазначеного процесу гіпотетично може вважатись 1) визначення онтологічного статусу лінгвальної одиниці; 2) градієнтне становлення панлінгвосферизму буття.

Лінгвосфера сучасного буття як об'єкт комплексного, інтегрованого, міжпарадигмального лінгвістичного дослідження має сприйматись як синкретичний, динамічний, ідеальний метаконструкт польової природи, що представляє собою синтез онтологічних та лінгвальних параметрів буття в цілому (загальний сенс), або певного сегменту буття (вузький сенс):

– у загальному сенсі розгляду підлягає *металінгвосфера;*

– у вузькому сенсі об'єктами дослідження мають, на нашу думку, виступати наступні моно-буттєві кластери:

1) *лінгвоглобосфера* (залучує до себе геополітичну, соціальну, та економічну лінгвосфери): вихідна точка дифузії антропного ядра – глобалізація як лінгвоонтологічний фактор;

2) *лінгвоекосфера* (синтез параметрів вербалізації компонентів „першої" та „другої" природи): вихідна точка дифузії антропного ядра – поступова абсорбція вихідного антропного центру елементами рукотворного середовища;

3) *неолінгвотехносфра* (синтез параметрів новітньої лінгвотехносфери та лінгвоноосфери): вихідна точка дифузії антропного ядра – провідний антропний параметр лінгвальних одиниць замінюється на аналогічний за статусом техногенний параметр;

Безпосередньою **метою** даної роботи є дослідження низки параметрів та передумов дифузії антропного ядра у межах неолінгвотехносфери сучасного буття. **Матерілом** дослідження слугували неологізми англійської мови, що співвідносяться зі сферою новітніх комп'ютерних технологій, які було відібрано з конвенційних лексикографічних джерел, лексикографічних реєстрів електронного формату та сучасних англомовних періодичних видань.

Перш за все, необхідно зоуважити, що дифузія антропного ядра лінгвосфери (виходячі з амбівалентної природи мовних одиниць) маніфестується двома основними типами взаємозумовлених змін:

1) зрушеннями на рівні плану змісту (ейдос);

2) змінами у плані вираження (морф) (наприклад, наявність біафіксальних одиниць, хибних морфем, і т.д.)

Покрокові *зрушення плану змісту* поступово призводять до дифузії антропного ядра:

3) ВЛАСНЕ ДЕНОТАТ (семантика лінгвальної одиниці)

⇧

[2) *КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ДЕНОТАТ (антропогенний семантичний параметр)***]**

⇧

1) ОНТОЛОГІЧНИЙ ДЕНОТАТ (кластер глибинних сем)

Як бачимо, згідно з нашою гіпотезою, у плані змісту лінгвальної одиниці відбувається поступове, порівневе вивільнення онтологічного денотата (просування до поверхневих шарів значення) в результаті вилучення, або часткового вилучення антропного параметру семантики.

Заважимо, що основою верифікації становлення лінгвосферизму буттєвого та екзистенційного континууму в межах нашого дослідження є *презумпція інгерентної термінологічності лінгвальних інновацій* у кожній окремій галузі. Онтологічно до визначення поняття "термін" закладено семантику граничності, конечності та вичерпності. Як наслідок, визначення даного поняття в межах сучасних гуманітарних наук інкорпорує елементи саме такого, історично-зумовленого значення, що, в свою чергу детермінує стратегію подальшого вивчення терміну як мовного знаку. *Термін* як особливий лінгвальний знак характеризується іманентною аемотивністю, аекспресивністю та сінаксіологічністю (в цілому, відносною аконотативністю), а отже, в плані змісту ідеального терміну має бути *апріорно виключеним* антропний параметр.

Наголосимо, що в попередніх роботах нами було розглянуто узагальнений підхід до позиціонування терміна у мовно-понятєвому полі [5, 265-267]. Необхідно підкреслити, що гносеологічні параметри, тобто параметри пізнання, є певним чином апріорно інкорпорованими до корпусу лінгвофілософських досліджень. Підкреслимо, що в нашій роботі ми спіткаємось з абсолютно унікальним онтологічним конструктом – лінгвосферою. Отже, *термін*, в силу своєї специфічної природи не може вважатись повною мірою ані безпосередньо одиницею мислення, ані суто одиницею мови.

Навпаки, термін як самобутня сутність має потенцію до поєднання (яке, в свою чергу, виявляється як у кумуляції, так і в кореляції) в собі комплексу параметрів (відповідним чином: екстралінгвальних, буттєвих, інтралінгвальних та понятєвих). Він (термін) являє собою синкретичну та діалектичну єдність таких параметрів (вимір / категорія, поняття, концепт, слово). Унікальність феномену „терміну", на нашу думку, полягає і в тому, що в той самий час він (термін) являє собою як продукт (результат) синтезу зазначених вище параметрів, так і джерело їх генезису.

Параметр структурності термінолексики може вважатись "генетичною похідною" від чиннику її системності і також набуває ознак амбівалентності. Таким чином, структурність терміну актуалізується як на загальносистемному рівні (сукупність та ієрархія компонентів системи) так і на індивідуальному (специфічна структура окремого терміна, яка є індикатором місця даної одиниці в системі). Термінологічна парадигма, у свою чергу, являє собою своєрідну взірцеву єдність системних та структурних параметрів термінолексики. Отже, маємо зауважити, що чинник парадигматичності спеціальної лексики може вважатись особливим засобом актуалізації інтегральної кореляції змісту та форми на рівні системи в цілому та на рівні окремої термінологічної одиниці.

Глибинне тлумачення парадигматичності термінолексики дозволяє виявити унікальну, буттєву природу спеціального слова. Зауважимо, що наявність інгерентного, онтологічного зв'язку між терміном та поняттям, яке даний термін сигніфікує, певною мірою детермінує первинність плану змісту щодо плану вираження в межах терміносистеми.

Розглянемо деякі зрушення у плані вираження лінгвальних інновацій лінгвотехносфери сучасного буття, наприклад **літерно-цифрову абревіацію** (під такою ми пропонуємо ідентифікувати процес абревіації із залученням елементів чисельного позначення десигнатів). Наданий словотвірний паттерн можна умовно підрозділити на два підтипи:

а) модель типу *C2B* (*consumer – to - business*), *P2P* (*person-to-person*), *B2B2C* (*business-to-business-to-consumer*), *B2B* (*business-to-business*), *B2C (business-to-consumer), etc.*– різноманітні моделі економічної взаємодії в межах комп'ютерного простору:

*„Business-to-business transactions—that **B2B** thing—have grown to $109 billion."* (The New York Times, December 20, 2001)

*"Another general message to the believers was: **B2B** (business-to-business marketing) and **B2C** (business to consumer) are so five minutes ago; from now on it's all about **B2B2C**."* (The New York Times, April 23, 2001)

б) модель типу *Y2K* ("*Year two thousand*") – визначення можливого колапсу комп'ютерних систем на початку 2000-го року:

*"First it was **Y2K**. Then the Euro conversion."* (MSDN Online Buzz, 2004).

Необхідно зауважити, що використання цифрового символу – "2" для графічного позначення частки "*to*" в сучасній англійській писемній мовленнєвій практиці є досить розповсюдженим (підкреслимо, що особливої популярності подібна тактика, яку ми умовно десигнуємо "семіотично-дискурсивною" набула з розвитком саме техногенного, зокрема, комп'ютерного комунікативного континууму). Однак, звернімо увагу на таке новоутворення як *F2F (face-to-face)* – "денотація взаємодії (відношень) між людьми поза межами віртуальної дійсності". Даний неологізм було створено за повною аналогією з абревіаційною моделлю відповідних одиниць комп'ютерного загалу. Отже, як бачимо, ми спіткаємось з наявною *трансмодифікацією* словотвірних "паттернів" загальновживаної лексики під впливом моделей, притаманних суто комп'ютерній терміносистемі.

Як уже було відзначено у наших попередніх розвідках [6, 200], літерно-цифрова абревіаційна модель підгрупи "б" може бути представлена у вигляді трикомпонентної формули: **N + # + K**, де ***N*** – абревійована форма (зазвичай застосовується ініціальна графема) "вихідного" іменника (смислової та концептуальної домінанти терміну), **#** – цифровий елемент (тобто чисельна атрибуція основного іменника), а ***K*** – усталене графічне позначення тисячі (від грецького "*kilo*" – "тисяча"). У якості прикладів можна розглянути такі одиниці як *Q2K (question two thousand), W2K (Windows two thowsand)*:

*"You're ready for Y2K, but are you ready for **W2K**?"* (Home Office Computing, Nov., 1999).

*"Starting in this town, in this place, at this hour, we will fight back, Mr. Quayle said forcefully, prompting cheers of **Q2K**!"* (The New York Times, Feb., 2000)

Таким чином, маємо зробити висновок, що упровадження та функціонування подібної лінгвально-цифрової словотвірної моделі в межах саме комп'ютерної терміносистеми є досить показовим з огляду на специфічну ("цифрову") природу техногенної дійсності. Отже, можемо зазначити, що в такий спосіб, вочевидь, відбувається актуалізація онтологічних зв'язків між метафізичною та мовною сутністю комп'ютеризованого простору, що віднаходить маніфестацію провідним чином у вербальній реалізації плану вираження відповідних лінгвальних новоутворень.

Результати наших досліджень доводять, що представлена вище словотвірна модель виявляється досить продуктивною в контексті новітньої техногенної дійсності і слугує основою для цілої низки новоутворень, що співвідносяться з поняттям певної "термінальної" точки *техноцентричного* буття, тобто моменту в Часі, коли наша техногенна цивілізація припинить своє існування (про що сповістить колапс комп'ютерних систем). Наприклад: *Y2.038K bug* – "комп'ютерний вірус, який має активізуватись у Всесвітній мережі в 2038 році"*, Y2K leap year bug* – "комп'ютерний вірус, який мав запобігти ідентифікації 2000 року як високосного"*, D10K problem* – "проблема, яка може виникнути у зв'язку з неспроможністю існуючих четвертинних програм сприймати та модифікувати п'ятиринний економічний покажчик - "індекс Доу Джонса"*, etc:*

*„...some programs with the **Y2K leap year bug** will assign erroneous dates every day after Feb. 28, 2000."* (The New York Times, July 21, 1999)

*„GUI got a letter from Mahmoud Saleh alerting him (reminding him, actually) of a similar problem that will face C and C++ programmers in coming years: we can call it the **Y2.038K bug**."* (MSDN Online Buzz, 2001).

*„...the first time the market indicator would be expressed in five digits—might create a problem similar to the year 2000 debacle, that computers used to four-digit Dows aren't prepared to handle. It's already being dubbed the **D10K problem**."* (The Sun, October, 1999).

У свою чергу, узагальнюючим визначенням для даного поняття маємо вважати семантичний неологізм *Doomsdate* (буквально – "судний день"). Зазначимо, що першочинно надане поняття походить з християнської міфології і зазвичай застосовується для визначення останнього дня існування людської цивілізації – початку Апокаліпсису [7, 149]. Варто уваги, що в середині XX-го століття, в розпал "холодної війни" дане поняття стало функціонувати для метафоричного позначення початку ядерного конфлікту.

На зламі тисячоліть, з широкомасштабним упровадженням нових цифрових технологій зазначене поняття було залучено до системи комп'ютерної термінолексики, а його семантичне наповнення зазнало певної еволюції, відповідно з вимогами новітнього часу до мовної системи. Отже, відтепер даний термін застосовується для визначення моменту в майбутньому, коли всесвітні комп'ютерні системи одночасно дадуть збій, що призведе до техногенної катастрофи:

*„By now, you've heard that many of the world's computers will roll the date clock forward from '99' to '00' with potentially disastrous consequences.... But that isn't the only computer **doomsdate** looming."* (Star Tribune, September 18, 1999)

Синонімічним наданому термінові, на поняттєвому рівні може вважатись і таке абревіатурне новоутворення, як *TEOTWAWKI* (*The End Of The World As We Know It*).

Необхідно зазначити, що наприкінці 90-х років минулого століття найбільш імовірною датою "судного дня" зазвичай вважалася ніч з 31 грудня 1999 року на 1 січня 2000 року. З огляду на це в межах комп'ютерного лексикону виникла досить розгалужена синонімічна парадигма, що співвідноситься з даним поняттям. Сюди можуть бути віднесені такі новоутворення, як, наприклад: *2000-compliant, Y2K leap year bug*, *Y2K problem*. Більше того, ті об'єкти (компанії, підприємства, організації), які потенційно могли стати основними жертвами "кошмару - 2000", склали так званий *leper list:*

*"Some firms worry that Y2K glitches might force unprepared clients, customers, and suppliers out of business, and to guard against such unpleasantsurprises many are now creating **leper lists** to protect themselves from potential plague victims".* (Wired News, Jan. 11, 1999)

Звернімо увагу, що в англійській мові поняття "*leper*", окрім основного (денотативного) семантичного навантаження – "хворий на проказу" – є також і носієм додаткового значення – "проклятий", яке на даному етапі розвитку мови є сталим і може, на нашу думку, вважатись укоріненим у базовій семі.

Як бачимо, в елементи даної поняттєвої парадигми, першочинно, окрім суто "хронотопних" параметрів, закладено семантику приреченості, континуативного очікування кінця. Наявність такого лінгво-онтологічного феномену, на нашу думку, найбільш вірогідно можна пояснити з огляду саме на специфічну, "екзистенційну" (у найповнішому розумінні даного поняття) сутність віртуального буття. Якщо згадаємо твердження одного з провідних "теоретиків" екзистенційного напрямку в філософії – М. Гайдеггера: "Буття в світі – є буття у напрямку до смерті" [8, 114].

Надалі, маємо розглянути лінгвосферичні семантичні зрушення, що мають місце в межах сегменту лінгвальної техноантропосфери. Зокрема, найдавніші десигнати "артефактів" антропосфери [9; 10] (провідним з яких може вважатись концепція "дому") в домені техногенної дійсності було актуалізовано у вигляді "комп'ютерних" лексичних еквівалентів. Так, безпосередньо з поняттям "віртуального дому" співвідносяться такі терміни як *home site, home page*. Вочевидь, основоположною інтенцією людської свідомості є створення зрозумілого та комфортного середовища

для існування, незалежно від об'єктивних буттєвих параметрів та модусів ("віртуальному", чи то "реальному") заданої дійсності.

У свою чергу, в прямій асоціативній взаємодії з концепцією "дома" знаходиться процес оздоблення свого віртуального житла, з чим пов'язане виникнення низки таких новоутворень, як *chip graffity* – "нефункціональний дизайн веб-сторінки", або ж *dancing baloney* та *cornea jumbo* – „занадто яскраво, безглуздо прикрашена сторінка, обтяжена великою кількістю зайвих гіперпосилань":

„But there's plenty of motion out there already in the form of animated GIFs — or ***dancing baloney****, as its detractors call it."* (The Houston Chronicle, May 25, 2000).

Показовим у даному зв'язку виявляється часткова *семантична трансорієнтація* таких одиниць системи загальновживаної лексики, як "*chrome*" та "*baroque*". Так, в термінах комп'ютерної парадигми, *chrome* репрезентує "визначення вигадливого оздоблення програмного забезпечення яке привертає увагу, але ніяк не впливає на ефективність даної програми", *baroque*, у свою чергу характеризує "надмірно принадливе, ускладнене програмне забезпечення, "архітектура" (тобто, структурованість) якого в середовищі комп'ютерних знавців співвідноситься з поняттям "безсмаку".

Узагальнюючим терміном для зазначеного феномену ("потіяг до покращання, оздоблення віртуального простору") може вважатись таке новоутворення як *credential embellishment* – "свідоме гіпероздоблення віртуального локусу з метою виявити всі вміння та навички володіння спеціальним програмним інструментарієм". З огляду на розглянуті приклади можна вести мову про формування та розгалуження не лише тематичного поля, а, в повному розумінні, термінологічної міні-парадигми, зв'язки між елементами якої укорінено не лише в їх лінгвальній (семантичній, деривaційній), а й в позалінгвальній (так би мовити, „сферо-орієнтованій") сутності.

Більше того, звернімо увагу на те, що безпосередньо поняття "артефакту" в віртуальному контексті зазнало переосмислення та набуло нового змістовного навантаження у формі „*smarifact*" (зауважимо, що наведену лінгвальну одиницю утворено шляхом телескопічного злиття лексем *smart* та *artifact*), що, в свою чергу, має сигніфікувати непорушний зв'язок всіх аспектів віртуального Буття з інтелектуальною продуктивною діяльністю людини. Зауважимо, що в останньому прикладі зовнішній антропний параметр плану змісту вихідної одиниці („рукотвірність") в процесі словотвірного перетворення було трансформовано на відповідний екзистенційний параметр, що представляє собою напівцикл лінгво-онтологічного зрушення (оскільки, як відомао, екзистенція є формою антропного буття, а отже, може розглядатись, як своєрідна онтологічна модифікація).

Крім того, необхідно підкреслити, що на думку сучасних дослідників основоположним динамічним механізмом розвитку буття є "опозитивна" взаємодія параметрів "простору" та "місця". Зауважимо, що віртуальна дійсність знаходиться, так би мовити, на "перехресті" цих буттєвих вимірів, і, можливо, має потенцію до їх синтезу [11, 13]. З огляду на це, маємо зауважити, що на поняттєвому рівні актуалізацією даної дихотомії може вважатись лексико-семантична опозиція просторової (*cyberspace*) та "локусової" (*Web-page*) парадигм. Причому ядерним поняттям останньої є саме лексикалізоване антропне уявлення про дім. Отже, маємо вести мову про специфічну, лінгвістично зумовлену, діалектичну інтеграцію елементів антропосфери та техносфери.

Як уже було зазначено вище, комп'ютерну дійсність, як на метафізичному, так і на лінгво-поняттєвому рівні вибудовано на раціональних засадах. Отже, на перший погляд, в її системі немає місця емоціям. Однак, за результатами наших спостережень значна кількість комп'ютерних неологізмів співвідноситься безпосередньо з категорією емоційних станів людини (як позитивних так і негативних).

Пояснити даний парадокс можна з одного боку тим, що комп'ютерна терміносистема належить до відносною "молодих", а отже, не завжди розвивається за

законами, які функціонують в мові для такого типу систем. Навпаки, за деякими покажчиками, терміносистема у стадії формування тяжіє до динамічних еволюційних моделей систем і підсистем загальновживаної лексики.

З іншого боку, наявний емпіричний матеріал дозволяє нам вести мову не стільки про упровадження конотаційних (емотивних) нюансів, скільки про узуальну сигніфікацію (можна, навіть сказати – констатацію) емотивних станів лексико-фразеологічними засобами. Отже, зазначений параметр даного елементу *комп'ютерної лінгвопарадигми* загалом, не вступає в протиріччя з основоположними характеристиками терміну як елементу мовної системи.

Ціла низка синонімічних лексичних новоутворень виникла для позначення поняття про "спеціалізовану комп'ютерну символіку": *emotags* – "эмоційно "забарвлена" комп'ютерна символіка, *emoticon* (телескопічне злиття словосполучення *"emotional icon"*) – сигніфікат формату HTML, який застосовують у Інтернет-посланнях для індикації емоційних станів (посмішка, здивування, радість, роздум тощо).

Констатуванням наявності позитивного емотивного фактору в межах комп'ютерної сфери можуть вважатись такі новоутворення, як, наприклад *affective computing* – „програмне забезпечення, яке "відповідає" за позитивні емоції та настрій користувача", *cuddletech* – "технології, що їх було першочинно розроблено з огляду на зовнішній приємний вигляд, загальну принадність для використання":

„...Her study is part of a larger area of computer science called ***affective computing****, which examines how computers affect and can influence human emotion."* (Computer Weekly, June 24, 2002)

„Snuggle up. It's time to get cozy. Curl up to your new computer, car and kitchen gadgets and feel the happiness wrap around you like a warm, fuzzy blanket. ***Cuddletech*** *is here. "* (Metro Times, Oct. 14, 2004)

Звернімо увагу, що в останньому з наведених прикладів конституент словоформи *-tech* виступає не в якості словотвірного елемента формування, а сприймає параметри кореневої морфеми і саме в такій функції залучається до формування складеної одиниці. Як бачимо, з одного боку ми маємо справу з реверсивною тенденцією процесу семантично-функціональної трансорієнтації, тобто до повернення словотвірному форманту первинної функції. А з іншого боку, можемо вести мову про існування так званої „функціональної полісемії" лінгвальних інновацій у сфері новітніх технологій.

До того ж, на противагу різноманітним номінаціям "позитивного" програмного забезпечення, виник так би мовити „антонім-гіперонім" для відповідного позначення вкрай "незгідливого" програмного забезпечення – *malware* (від латинського malus – "поганий"):

„Although ***malware*** *infections are relatively infrequent, they can seriously damage your network."* (PC Magazine, May 8, 2001).

Семантичну експлікацію негативного емоційного імпульсу залучено також до таких утворень як *fritterware* – "елабороване програмне забезпечення, метою виробництва якого є зваблення користувачів проводити безліч часу в Мережі, обираючи різноманітні опції без будь-якого наявного результату", *annoyware* – "інтерактивне програмне забезпечення, яке періодично втручається в роботу операційної системи з метою повідомити користувача про можливість надання певних послуг" (синонімічне визначення - *nagware*).

Наведені новоутворення, вочевидь, інкорпоровано до дослідженої в попередніх розділах нашої роботи парадигми, інтегрованої формантом *–ware.* Причому, наголосимо, за рахунок репрезентованих одиниць подальшому розгалуженню підлягає не первинний структурний паттерн (Attr + *ware*), а саме вторинний, у межах якого ядерним компонентом виступає атрибутив у метафоризованому значенні. Наведене явище, на наш погляд можна пояснити саме з огляду на онтологічну, лінгвосферичну домінанту систематизації розглянутих новоутворень.

Крім того, поряд з позитивними, виникають і визначення негативних емоційних проявів з боку людини в мережі Інтернет. Так, наприклад, розглянемо лексичну міні-парадигму, яка співвідноситься з визначенням грубого, недоброзичливого електронного послання – *flame:*

*„An on-line forum for **flames**, bellyaches and the surrealistic Naked Mole-Rats of Marketing Award, it's fun to browse even if you don't have a gripe."* (USA Today, September 15, 2003),

а також *flame sandwich* – "послання, яке містить негативну інформацію, замасковану між двома приємними повідомленнями", *dictionary flame* – „послання, яке містить зауваження щодо правопису, або доцільності використання лінгвальних одиниць". Як бачимо, елемент *flame* перетворився на досить продуктивний центр словотвірної парадигми.

Синонімічна вищезазначеним одиниця, *burble* – "електронне послання, спрямоване на те, щоб образити або спровокувати, за тим лише виключенням, що відправник такого послання є не досить вправним, і загроза залишається неефективною" (зауважимо, що згадане новоутворення було запозичено з відомої поезії-нонсенс "*Jabberwocky*" Л'юіса Керола). Отже, маємо зробити висновок, що в такий спосіб (шляхом залучення даного семантичного неологізму) всій поняттєвій парадигмі імпліцитно задається параметр "нереальності", а отже, "віртуальності" (у найширшому розумінні).

Термінологічній десигнації (актуалізації) підлягають емотивні прояви, що мають місце не лише в безпосередніх межах віртуальної дійсності, а й такі, що екстраполюються "назовні". Так, наприклад: *percussive maintenance* – "спроба вирішити проблему у функціонуванні електричного чи то електронного приладу шляхом штурхання його ногою":

*„There was a time when all that was required to use the office copier, printer or fax machine was the ability to fish out paper jams and a knack for **percussive maintenance** — known in layman's terms as a good hard thump."* (InfoWorld, July 30, 2002);

vulcan nerve pinch – "описове позначення акту екстреного перезавантаження комп'ютера, що не реагує на системні запити, яке відбувається одночасним натисканням комбінації з трьох клавіш (Ctrl+Alt+Delete)" (зазвичай зазначена "акція" проводиться спересердя):

*"Doh! Looks like Netscape is sucking mud again. Time for the old **vulcan nerve pinch**."* (Denver Westword, June 19, 2003*)*

Отже, перед нами постає мовна інкорпорація не лише емотивних мотивів, онтологічно співвіднесених з суто комп'ютерними феноменами, а й застосування їх в якості своєрідних стимулів для генерації та актуалізації дій у координатах реального простору.

Як бачимо, техногенна дійсність в лексико-семантичному плані репрезентована досить розгалуженою системою понять, які, хоча в генералізованому плані і співвідносяться з лінгвальною структурою антропосфери "реального" буття, є специфічним чином переосмисленими та перетвореними. Таким чином, за результатами проведеного дослідження маємо дійти висновку, що комп'ютерна віртуальна дійсність являє собою особливу онтологічну єдність, яка, з одного боку функціонує згідно законів природної дійсності, а з іншого боку, постає як унікальне лінгвальне середовище, яке, в силу своїх об'єктивних покажчиків, задає абсолютно нові напрямки розвиткові буттєвої сфери сучасного суспільства. Наші подальші наукові розвідки у наданій галузі будуть включати ретельне дослідження процесів вивільнення та актуалізації онтологічних параметрів плану змісту лінгвальних інновацій широкого спектру лінгвосферних комплексів.

SUMMARY

Categoric premises for the linguosphere anthropic nucleus diffusion analysis (upon modern English language). The article deals with the study of a range of parameters and premises of the anthropic nucleus

diffusion within the neolinguotechnosphere. The shifts within the semantic plane as well as the ones of the formal plane are under analysis.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Гумбольдт В. Избранные труды по языкознанию. – М.: Прогресс, 2001. – 398 с.
2. Потебня А.А. Слово и миф. – М.: Правда, 1989. – 624 с.
3. Левит С.Я. Предисловие // Энциклопедия культуры: В двух томах. – М.: Университет, 1996. – Т. 1. – С. 4-8.
4. Лещак О. Очерки по функціональному прагматизму. – Тернополь – Кельце: Підручники & Посібники, 2002. – 255 с.
5. Махачашвілі Р.К. „Комп'ютерний" неологізм як термін // Мова і Культура – 2005. – Вип. 8. – Т.1. – С. 264 – 270.
6. Махачашвілі Р.К. Лінгвотехносфера сучасного буття: від космогонії до штучної природи // Вісник Житомирського державного університету ім. Івана Франка. Філол. науки.– 2006. – Вип. 27. – С. 198 – 201.
7. Лосев А.Ф. Философия. Мифология. Культура. – М.: Просвещение, 1992. – 482 с.
8. Хайдеггер М. Бытие и время. – М.: Фолио, 2003. – 503 с.
9. Флеер А.Я. Культура // Культурология. XX век. – СПб.: Книга, 1998. – С. 5-17.
10. Померанц Г. С. Иконологическое мышление. – М.: Мысль, 1993. – 319 с.
11. Fraim J. The Cyberspace Battle Against Place // http:// www.symbolism.org, 2001

СЕМАНТИЧНІ ТА СОЦІОКУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ МЕДІАПРОСТОРУ

А.Г. Ніколенко

Сучасний світ отримав назву глобального завдяки комунікації, точніше кажучи інформаційним технологіям, які стрімко перетворюють простір соціуму, культури, політики, відпочинку, приватного та суспільного життя. «Глобальний», відповідно до словника іноземних слів, означає узагальнений, тобто 1) той, що відноситься до території всієї земної кулі, охоплює її; 2) всесторонній, повний, узагальнений, універсальний [1, 135]. Глобальна комунікація стає атрибутом глобального світу, який комунікує, надсилає інформацію, сповіщає про себе. Поняття «глобалізація» і «комунікація» взаємопов'язані найтісніше між собою.

Експансія медіа-держави [2, 13] території віртуальної інформації, в якій замість громадянина виникає поняття «сетеніна» [3, 101] як планетарного політичного суб'єкта, у поєднанні з реальними транснаціональними рухами великої маси людей, складає своєрідну космополітичну публічну сферу епохи глобалізації. Проблема розриву комунікації та інформації, комунікативного і комунікаційного постає в сучасному світі як найбільш очевидна. Вона накладає суттєвий відбиток на аксіоми комунікації, що визначаються тільки людським виміром комунікативного процесу. Так, відомий теоретик комунікації П. Вацлавік формулює наступні найважливіші аксіоми комунікації: 1. Людина не може не комунікатувати; 2. Кожна із комунікацій має змістовний і зв'язуючий аспект; 3. Кожен комунікативний процес залежить від бажання партнерів з комунікації; 4. Кожна людина комунікує як в цифровій, так одночасно й в аналоговій формі; 5. Комунікативні процеси структуризовані або симетрично, або додатково [4, 451].

Соціальна реальність все більше набуває властивості полікультурного простору, в якому пересікаються різнобічні теоретичні і практичні дискурси, пов'язані з розумінням так званої «плюралістичної парадигми». Дискурси зосереджені на прагматичних підходах до різнобічного світу і направлені на те, як в цьому світі жити і як ним керувати. Плюралістична парадигма виходить із безумовного визнання відмінностей, гетерогенностей, багатства і різнобічності культурної і соціальної свідомості, прав і свобод громадянина, ненасилля, віротерпимості, діалога культур. Бачення суспільства у фокусі «плюралістичної піраміди» дозволяє осмислювати теоретично його нові профілі та виміри: мультикультурні, полікультурні, транскультурні.